

Informace z kontrolní akce 07/05 - Finanční prostředky určené na operační program Průmysl a podnikání

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2007 pod číslem 07/05. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a užití finančních prostředků na operační program Průmysl a podnikání.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“);

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest (dále jen „CzechInvest“);

vybraní koneční uživatelé podpory:

Aroma Praha, a. s., Židovice 64; BIC Ostrava s. r. o.; DAFE - PLAST Jihlava, s. r. o.; ELIS PLZEŇ, a. s.; HAJDO spol. s r. o., Litovel; Jan Ficek Dřevovýroba s. r. o., Chrudim II, Koželužská 86; Lučební závody a. s. Kolín; MERKO CZ, a. s., Ostrava-Mariánské Hory; OSONA holding, a. s., Plzeň; POLABSKÉ MLÉKÁRNÝ a. s., Poděbrady; PRESBETON Nova, s. r. o., Olomouc, Chválkovice; První brněnská strojírna Velká Bíteš, a. s.; SALTEK s. r. o., Ústí nad Labem; Sklárný BOHEMIA a. s., Poděbrady; SOMA spol. s r. o., Lanškroun; Spolek pro chemickou a hutní výrobu, akciová společnost, Ústí nad Labem; Synthesia, a. s., Pardubice; TKZ Polná, spol. s r. o.; Vědeckotechnický park Plzeň, a. s.; VÍTKOVICE HEAVY MACHINERY a. s.; Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví.

I. Úvod

Operační program Průmysl a podnikání (dále jen „OPPP“) je programový dokument politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie (dále jen „EU“), zaměřené prioritně na pomoc hospodářsky slabým a strukturálně postiženým regionům členských zemí. K zajištění této pomoci má EU vytvořeny čtyři hlavní finanční nástroje ve formě strukturálních fondů (dále jen „SF“) – Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství a Finanční nástroj pro podporu rybolovu. Podpora ze SF je plánována a uskutečňována v sedmiletých programových cyklech a její právní rámec tvoří soustava nařízení orgánů EU. Právní základ v programovém období let 2000 až 2006 tvořilo nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech, které definovalo tři prioritní cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU, stanovilo členským státům povinnost zřídit řídicí a platební orgány a upravilo postupy finančního řízení a provádění podpory. Členský stát byl povinen zpracovat a předložit Evropské komisi (dále jen „Komise“) plán k jednotlivým prioritním cílům. V případě cíle 1, který je zaměřen na podporu rozvoje a strukturálních změn regionů s hrubým domácím produktem pod hranicí 75 % průměru EU, byl členský stát povinen přijmout společně s Komisí tzv. Rámec podpory Společenství, mající charakter smlouvy o výši a zaměření podpory a poskytovat podporu ve formě integrovaného operačního programu.

OPPP je jedním z pěti operačních programů přijatých k zajištění cíle 1. Podpora se v České republice vztahuje na odpovídající regiony soudržnosti (vyjma regionu Praha), zřízené zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2. Podpora je zaměřena do šesti

základních oblastí rozvoje (tzv. prioritních os), vymezených v *Národním rozvojovém plánu na léta 2004 až 2006*, schváleném usnesením vlády ze dne 16. prosince 2002 č. 1272, a v *Rámci podpory Společenství*, přijatém v roce 2004. Vzhledem k tomu, že ČR přistoupila k EU dnem 1. května 2004, byly všechny uvedené dokumenty přijaty pro zkrácené programové období let 2004 až 2006.

Souběžně s přípravou programových dokumentů byla vytvořena struktura řídicích orgánů a platebního orgánu operačních programů, schválená usnesením vlády ze dne 23. ledna 2002 č. 102. Ministerstvo pro místní rozvoj bylo určeno řídicím orgánem pro Rámec podpory Společenství, Ministerstvo financí platebním orgánem pro všechny operační programy a ministerstva odpovědná za jejich vypracování řídicími orgány operačních programů s oprávněním delegovat své pravomoci na veřejné nebo soukromé zprostředkující subjekty. MPO vykonává funkci řídicího orgánu a platební jednotky OPMP. Do procesu implementace zapojilo jako zprostředkující subjekty tři své příspěvkové organizace – CzechInvest, Českou agenturu na podporu obchodu CzechTrade a Českou energetickou agenturu a dále Českomoravskou záruční a rozvojovou banku, a. s.

Kontrola NKÚ posuzovala zejména účelnost a hospodárnost finanční podpory z OPMP. Kontrole u MPO byl podroben výkon funkce řídicího orgánu a platební jednotky se zaměřením na úroveň programové přípravy a metodického řízení podpory a systémů financování, kontroly, monitorování a vyhodnocování OPMP. Kontrole u CzechInvestu byla podrobena úroveň implementačního procesu OPMP a systémů monitorování a kontroly realizace jeho projektů. U vybraných konečných uživatelů podpory bylo kontrolováno dodržení právních předpisů a pravidel MPO při financování a realizaci podpořených projektů.

Poznámka: Právní předpisy uvedené v tomto dokumentu jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II.

Skutečnosti zjištěné při kontrole u MPO

1. Charakteristika OPMP

OPMP byl na návrh MPO schválen usnesením vlády ze dne 22. ledna 2003 č. 81. Globální cíl OPMP odpovídá první prioritní ose *Národního rozvojového plánu*, zaměřené na posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb. OPMP obsahuje tři priority podpory (rozvoj podnikatelského prostředí, rozvoj konkurenceschopnosti podniků a technická pomoc) a devět opatření k jejich provedení. K realizaci opatření priorit 1 a 2 přijalo MPO 11 samostatných programů (*Kredit, Start, Rozvoj, Marketing, Inovace, Úspory energie, Obnovitelné zdroje energie, Prosperita, Reality, Školící střediska a Klastry*), schválených jako programy podpory malého a středního podnikání usnesením vlády ze dne 28. dubna 2004 č. 414 a dva projekty zaměřené na zkvalitňování sítě poradenských subjektů a rozvoj informačních a poradenských služeb pro mezinárodní obchod. Technická pomoc (priorita 3) zahrnuje náklady spojené s implementací OPMP. Struktura priorit, opatření a programů OPMP je uvedena v tabulce č. 1 v následující části II.2.

2. Finanční zdroje a systém financování OPMP

OPMP je spolufinancován z prostředků SF (Evropského fondu pro regionální rozvoj) a státního rozpočtu v rámci kapitoly státního rozpočtu 322 – Ministerstvo průmyslu a

obchodu; financování tak podléhá ustanovením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhlášek č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, a č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Finanční plán OPPP na léta 2004 až 2006 vychází z *Rámce podpory Společenství* a programového dokumentu OPPP a činí 347 802 tis. EUR, z čehož 75 % činí podíl spolufinancování ze SF. V hodnotovém vyjádření jde o částku 260 852 tis. EUR, představující 17,9 % z celkových prostředků SF alokovaných pro operační programy cíle 1.

Prostředky SF a státního rozpočtu jsou rozpočtovány (alokovány) jako roční závazky, s rozdělením podle jednotlivých priorit a opatření. Pro čerpání ročních závazků SF platí tzv. pravidlo n+2, podle kterého Komise automaticky zruší každou část závazku, na kterou neobdržela od platebního orgánu členského státu žádost o platbu do konce druhého roku, který následuje po roce přijetí závazku. Do čerpání závazku přijatého pro rok 2004 bylo možno započítat i zálohovou platbu poskytnutou pro tento rok Komisí na účet platebního orgánu. Podpora z programů *Rozvoj, Marketing, Úspory energie, Obnovitelné zdroje energie, Prosperita, Reality, Školící střediska a Klustry* má formu dotace, z programů *Kredit a Start* formu zvýhodněného úvěru a program *Inovace* umožňuje kombinaci obou forem podpory. Její maximální míra se liší v závislosti na programu a typu konečného uživatele a v případě dotace může činit 46 až 75 % a v případě úvěru až 90 % uznatelných nákladů projektu. Uznatelné náklady jsou náklady definované předpisy EU jako způsobilé pro financování ze SF. Příjem žádostí o podporu probíhal v období od července 2004 do října 2006, přičemž realizace projektů může probíhat až do poloviny roku 2008. Úvěr je konečnému uživateli poskytován na základě úvěrové smlouvy a dotace na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace a podmínek, obsažených v jeho příloze. Dotace je vyplácena konečnému uživateli ex-post, tj. až po ukončení realizace projektu a jeho profinancování z vlastních zdrojů konečného uživatele. Rozsáhlejší projekty lze rozdělit a vyplácet dotaci po ukončení jednotlivých etap.

Finanční plán OPPP na léta 2004 až 2006 spolu s čerpáním závazku SF pro rok 2004 je uveden v tabulkách č. 1 a 2.

Tabulka č. 1 – Finanční plán OPPP

(v EUR)

Priorita/opatření/program	Finanční plán 2004–2006	
	Alokace 2004–2006	Realokace 2004–2006
Priorita 1 – Rozvoj podnikatelského prostředí	173 901 426	161 901 426
Opatření 1.1 – Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace Program – PROSPERITA	55 648 457	55 648 457
Opatření 1.2 – Rozvoj podnikatelské infrastruktury Program – REALITY	79 994 656	76 102 656
Opatření 1.3 – Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání Program – ŠKOLICÍ STŘEDISKA	20 868 171	12 760 171
Opatření 1.4 – Rozvoj informačních a poradenských služeb	17 390 142	17 390 142
Projekt – Zkvalitňování sítě poradenských subjektů	4 390 142	4 390 142
Projekt – Rozvoj informačních a poradenských služeb pro mezinárodní obchod	4 000 000	4 000 000
Program – KLASTRY	9 000 000	9 000 000
Priorita 2 – Rozvoj konkurenceschopnosti podniků	159 989 314	172 989 314
Opatření 2.1 – Zakládání a rozvoj malých a středních podniků	83 472 685	90 177 685
Program – START	20 472 685	8 400 000
Program – KREDIT	41 000 000	33 000 000
Program – ROZVOJ	12 000 000	38 777 685
Program – MARKETING	10 000 000	10 000 000
Opatření 2.2 – Podpora inovací výrobků, technologií a služeb Program – INOVACE	41 736 342	53 115 342
Opatření 2.3 – Snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie	34 780 287	29 696 287
Program – ÚSPORY ENERGIE	17 390 143,5	4 036 000
Program – OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE	17 390 143,5	25 660 287
Priorita 3 – Technická pomoc	13 912 114	12 912 114
Opatření 3.1 – Technická pomoc při řízení a implementace programu	6 956 057	6 622 724
Opatření 3.2 – Ostatní technická pomoc	6 956 057	6 289 390
CELKEM	347 802 854	347 802 854

Tabulka č. 2 – Čerpání závazku SF

(v EUR)

Alokace 2004	Záloha 2004	Čerpání alokace 2004	Čerpání alokace 2004 + záloha	Vyčerpáno z alokace 2004 v %
60 798 079	41 736 342	64 211 002	105 947 345	105,61%

Z údajů uvedených v tabulce č. 1 vyplývá, že MPO provádělo přesuny (realokace) finančních prostředků v rámci jednotlivých priorit, opatření a programů. Jednalo se o nezbytnou regulaci k zajištění pravidla n+2, vyvolanou skutečným vývojem počtu podaných žádostí o podporu u jednotlivých programů. Z údajů uvedených v tabulce č. 2 vyplývá, že MPO u závazku SF pro rok 2004 pravidlo n+2 dodrželo, a to i bez započtení zálohové platby. Finanční řízení komplikuje postupně klesající objem finanční alokace OPPP zapříčiněný posilováním kurzu CZK vůči EUR, neboť prostředky SF a státního rozpočtu jsou alokovány v EUR a platby konečným uživatelům realizovány v CZK. V období od 1. července 2004 (kurz 1 EUR = 31,875 CZK) do 29. prosince 2006 (kurz 1 EUR = 27,495 CZK) poklesl tento objem vlivem posilování kurzu CZK vůči EUR z původních 11 086 216 tis. CZK na konečných 9 562 839 tis. CZK, tj. cca o 1 500 000 tis. CZK.

3. Zjištěné nedostatky

3.1 MPO při stanovení pravidel způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované ze SF nepostupovalo v souladu s právním předpisem Společenství a neposkytlo tato pravidla jednotně všem konečným uživatelům.

3.1.1

Podle nařízení Komise (ES) č. 448/2004, kterým byla členskými státy EU stanovena společná pravidla ohledně způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované ze SF, nejsou ke spolufinancování způsobilé mj. ztráty ze směnných kurzů. Podrobný výklad k tomuto nařízení vydalo a zveřejnilo v roce 2005 ve formě metodické příručky Ministerstvo pro místní rozvoj jako řídicí orgán *Rámce podpory Společenství*. Dle jeho výkladu se výše způsobilých výdajů u dovozu ze zahraničí rovná hodnotě dovezeného zboží v zahraniční měně uvedené na účetním dokladu vynásobené platným kurzem České národní banky k okamžiku ocenění (ke dni přijetí účetního dokladu) a případná kurzová ztráta vzniklá změnou kurzu mezi okamžikem ocenění a dnem úhrady není způsobilým výdajem.

Podle pravidel MPO, stanovených v obecné části dokumentu *Metodika k uznatelným nákladům OPPP* (dále jen „Metodika“), závazné pro konečné uživatele, je uznatelným nákladem v případě faktur vystavených na zahraniční měnu vždy skutečně zaplacená částka a případnou kurzovou ztrátu vzniklou změnou kurzu mezi okamžikem ocenění a dnem úhrady lze do uznatelných nákladů zahrnout. Stejný postup doporučilo MPO i v *Pokynech pro žadatele a příjemce podpory z OPPP*, zveřejněných na jeho internetových stránkách.

V důsledku toho tři z kontrolovaných konečných uživatelů zahrnuli podle pravidel MPO do uznatelných nákladů vykázaných v žádostech o platbu ztráty ze směnných kurzů v celkové výši 3 096 tis. Kč.

3.1.2

Podle nařízení Komise (ES) č. 448/2004 nejsou ke spolufinancování ze SF způsobilé mj. poplatky a ze způsobilých výdajů je nutno odečíst případné příjmy související s podporovaným projektem a získané v průběhu jeho realizace (prodej, pronájem).

MPO v Metodice uvedlo ve výčtu neuznatelných nákladů pouze místní, celní, správní a soudní poplatky. Umožnilo tak jednomu z kontrolovaných konečných uživatelů zahrnout do uznatelných nákladů vykázaných v žádosti o platbu zákonný poplatek za odnětí pozemků určených k plnění funkcí lesa v částce 937 tis. Kč, nespádající do kategorie místních, celních, správních a soudních poplatků. Problematiku příjmů neupravilo MPO v Metodice vůbec.

3.1.3

MPO při stanovení *Podmínek k Rozhodnutí o poskytnutí dotace* (dále jen „Podmínky“) nepostupovalo u Metodiky jednotně vůči všem konečným uživatelům. Podle zjištění NKÚ na vybraném kontrolním vzorku 42 projektů z programů *Rozvoj*, *Inovace*, *Prosperita* a *Reality* tvořila Metodika přílohu Podmínek pouze u osmi konečných uživatelů.

3.2 MPO v rámci technické pomoci OPPP vynaložilo 2 121 tis. Kč na realizaci dvou výzkumných projektů, jejichž výstupy obsahovaly převážně všeobecně známé skutečnosti.

3.2.1

MPO v roce 2005 zaplatilo za realizaci výzkumného projektu *Studie na zjištění příčin nedostatečného zájmu o programy Školící střediska, Úspory energie a Obnovitelné zdroje energie z Operačního programu průmysl a podnikání* na základě smlouvy o dílo částku 455 tis. Kč. Zhotovitel díla provedl šetření zasláním písemných dotazníků vybraným 1 062 respondentům a pomocí získaných údajů ověřoval hypotézy zformulované do tématických okruhů týkajících se identifikace potřebnosti programu, informovanosti o programu a důvody nepodání žádosti o podporu. Vyplněné dotazníky zaslalo zpět necelých 18 % oslovených respondentů.

Externí šetření v otázkách identifikace potřebnosti programů a informovanosti o programech postrádalo opodstatnění, neboť internetové stránky MPO a zprostředkujících subjektů poskytovaly dostatečně potřebné a srozumitelné pokyny a informace, které značně přesahovaly studii získané informace. V otázce důvodů nízkého zájmu o podporu byly výstupem pouze všeobecně známé názory respondentů – zejména administrativní náročnost procesu a dále skutečnost, že podpora je poskytována ex-post, což způsobuje problémy se zajištěním vlastních zdrojů.

Kromě toho MPO ještě před zadáním zakázky zmírnilo podmínky pro poskytnutí podpory z programů *Úspory energie a Obnovitelné zdroje energie* (požadavky na snížení emisí CO₂, nový způsob výpočtu uznatelných nákladů), což zhotovitel díla následně ve studii označil za zásadní zlom v procesu podávání žádostí o podporu s konstatováním, že proces tímto získal novou dynamiku.

3.2.2

V roce 2006 zaplatilo MPO za realizaci výzkumného projektu *Malé využití dotací OPPP v Karlovarském kraji – studie příčin* rovněž na základě smlouvy o dílo částku 1 666 tis. Kč. Zhotovitel díla provedl členění studie na část teoretickou (analytickou) a praktickou (terénní šetření na místě u 500 podnikatelských subjektů formou řízených pohovorů s vybranými zástupci) a v závěru vyvozuje příčiny nízkého zájmu o podporu a formuluje doporučení ke zlepšení stavu.

Teoretická část studie obsahuje údaje, které byly a jsou v podrobnější a širší míře dostupné na internetových stránkách, případně v jiných analytických materiálech. Studie obsahuje např. stručný popis všech pěti operačních programů cíle 1 či stručnou analýzu postavení malých a středních podniků v EU a ČR. Dále obsahuje stručnou analýzu hospodářského a sociálního rozvoje Karlovarského kraje, která je v daleko podrobnější formě obsažena v dokumentu *Program rozvoje Karlovarského kraje 2004–2006* zveřejněném na internetových stránkách kraje. Jako příčiny nízkého zájmu o podporu studie uvádí, že Karlovarský kraj je druhým nejmenším krajem, s čímž koresponduje i nízký počet ekonomických subjektů a má specifickou strukturu ekonomiky orientovanou na lázeňství a cestovní ruch, tj. obory mimo rámec podpory z OPPP.

Terénní šetření na místě u podnikatelských subjektů, jehož provedení znamenalo pouze duplicitu s prvním výzkumným projektem, přineslo rovněž všeobecně známé názory respondentů na příčiny nízkého zájmu o podporu (poskytování podpory ex-post a administrativní náročnost procesu).

Ve studiích navržená doporučení ke zlepšení stavu nebyla realizovatelná nebo byla pouze proklamačního charakteru.

Opatření navržená zhotovitelem první studie (otevření programů pro velké podniky, všechny nepodnikatelské subjekty a jiný než zpracovatelský průmysl) jsou vzhledem k pravidlům nastaveným Komisí nerealizovatelná. Zhotovitel druhé studie např. doporučil snížit administrativní náročnost, sladit programy s potřebami malého a středního podnikání v kraji, podporovat infrastrukturu, zvážit možnost uplatnění grantových schémat, řešit možnost průběžného nebo zálohového financování projektů, zaměřit se na podniky s potenciálem vývojových aktivit a jejich propojení s vysokými školami a výzkumnými ústavami.

3.3 Čerpání prostředků SF zpomaluje administrativně náročný systém implementace OPMP.

Průměrná doba mezi přijetím žádosti a vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace, ověřená NKÚ na kontrolním vzorku 42 projektů z programů *Rozvoj, Inovace, Prosperita a Reality*, dosáhla 249 dní. U některých z těchto projektů skutečná doba mezi přijetím žádosti a vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace překročila 300 i 400 dní. Došlo i k případům, že tři koneční uživatelé obdrželi rozhodnutí o poskytnutí dotace spolu s podmínkami až po ukončení realizace projektů. Řada podmínek se tak stala bezpředmětnými, např. povinnost předkládat průběžné pololetní zprávy z realizace projektu, postupovat podle MPO stanovené metodiky pro výběr dodavatelů, zajistit financování a realizaci projektu ve struktuře a termínech podle harmonogramu a rozpočtu stanoveného v podmínkách a informovat CzechInvest formou návrhu změny podmínek o zamýšlených změnách v realizaci projektu.

3.4 MPO jako řídicí orgán odpovědný za efektivnost a správnost řízení OPMP nevyhodnocovalo časovou náročnost implementačního procesu.

Manuál implementace stanovil CzechInvestu lhůty pro administraci přijatých žádostí o poskytnutí dotace a žádostí o platbu spolu s povinností předkládat MPO jako podklad pro vypracování výroční zprávy OPMP zprávu o průběhu implementace, obsahující mj. údaje o skutečných průměrných lhůtách administrace a návrhy na jejich možné zkrácení v případě zbytečných časových průtahů. CzechInvest tuto povinnost neplnil a MPO její plnění nevyžadovalo. Ve výročních zprávách OPMP pouze argumentovalo neúměrnou časovou náročností procesu implementace bez uvedení konkrétních údajů.

3.5 MPO vykazovaný pokrok v plnění monitorovacích ukazatelů OPMP nevytvrdí objektivně o výkonnosti tohoto programu.

MPO v souvislosti s přesuny (realokacemi) finančních prostředků neupravovalo cílové hodnoty monitorovacích ukazatelů, nastavených v souladu s předpisy Společenství na úrovni celého programu a jednotlivých priorit a opatření. Snížilo tak míru objektivity hodnocení, závislou již tak do značné míry na odborném odhadu úrovně cílových hodnot, vycházejícím z finančního plánu OPMP a ze zkušeností s realizací obdobných programů v předstředním období.

III. Skutečnosti zjištěné při kontrole u CzechInvestu

1. Charakteristika činnosti

CzechInvest je zprostředkujícím subjektem pro implementaci dotačních programů *Prosperita, Reality, Školící střediska, Klastery, Rozvoj a Inovace*. Zajišťuje příjem, kontrolu náležitostí a hodnocení žádostí o poskytnutí dotace a žádostí o platbu a vykonává kontrolu na místě u vybraných uživatelů. Jeho činnost ověřil NKÚ na vybraném kontrolním vzorku 42 projektů s přiznanou částkou dotace celkem 850 706 tis. Kč, což představuje 8,9 % z celkové alokace OPMP na léta 2004 až 2006, přepočtené kurzem platným k datu 29. prosince 2006.

2. Zjištěné nedostatky

2.1 Nedodržení předepsaných pracovních postupů

CzechInvest nedodržoval Manuálem předepsané pracovní postupy tím, že:

- u jednoho projektu s přiznanou dotací ve výši 46 287 tis. Kč neprovedl finanční zdraví projektu a žadatele;
- u 35 žádostí o poskytnutí dotace přijatých do července 2005 nedodržel předepsanou šedesátidenní lhůtu pro jejich vyřízení. Průměrná doba vyřízení činila téměř 107 dní a u některých žádostí přesáhla 200 i 300 dní;
- z dokumentace k osmi zakázkám technické pomoci v celkové ceně 13 650 tis. Kč není zřejmé, zda zakázky prošly průběžným a oponentním řízením;
- nevypracovával a nepředával řídicímu orgánu pololetní zprávy o plnění plánu výdajů technické pomoci spolu se soupisem uhrazených faktur.

2.2 Nesprávný postup u zakázek technické pomoci

CzechInvest nepostupoval u zakázek technické pomoci zákonným způsobem a v souladu s pravidly MPO pro hospodaření s rozpočtovými prostředky tím, že:

- ve třech smlouvách stanovil neplátcům daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) pod sankcí povinnost vystavit faktury s náležitostmi daňového dokladu, ačkoliv podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, neplátce DPH nesmí takovýto doklad vystavit;
- ve čtyřech uzavřených smlouvách v rozporu s pravidly MPO nesjednal podmínku, že finanční úhrada za převzatou zakázku bude provedena až po jejím vyhodnocení a dosažení kladného výsledku v závěrečném oponentním řízení.

IV. Nedostatky zjištěné při kontrole u konečných uživatelů

1. Zadávání veřejných zakázek

Zákony o veřejných zakázkách účinné v letech 2004 až 2006 stanovily zadavatelům povinnost postupovat transparentním a nediskriminačním způsobem také u zakázek, které

nebyly veřejnými zakázkami ve smyslu těchto zákonů. U těchto zakázek byli koneční uživatelé povinni postupovat podle pravidel MPO pro výběr dodavatelů.

Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, Synthesia, a. s., Pardubice, Lučební závody a. s. Kolín a První brněnská strojírna Velká Bíteš, a. s., u zakázek v celkové ceně 64 148 tis. Kč porušily pravidla MPO pro výběr dodavatelů. Porušení se týkala zadání zakázek bez získání nejméně tří nabídek a bez splnění kvalifikačních požadavků, nestanovení obsahu a způsobu zpracování nabídek, kvalifikačních požadavků a vah hodnotících kritérií v zadávací dokumentaci, hodnocení nabídek dle kritérií neuvedených v zadávací dokumentaci a uzavření smluv o dílo s platebními podmínkami odlišnými od zadávací dokumentace.

2. Financování a realizace projektů

V oblasti financování a realizace projektů bylo zjištěno, že

- Aroma Praha, a. s., Židovice 64, Spolek pro chemickou a hutní výrobu, akciová společnost, Ústí nad Labem, a SOMA spol. s r. o., Lanškroun, zahrnuly do uznatelných nákladů projektu, vykázaných v žádosti o platbu, i náklady stanovené MPO v Podmínkách a Metodice jako neuznatelné pro financování ze SF. Jednalo se o náklady na školení, programové vybavení a zařízení neuvedené v rozpočtu projektu, náklady za práce provedené před datem podání žádosti o poskytnutí dotace a DPH. Celková výše zahrnutých neuznatelných nákladů činila 4 358 tis. Kč;
- Aroma Praha, a. s., Židovice 64, Vědeckotechnický park Plzeň, a. s., HAJDO spol. s r. o., Litovel, Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, Synthesia, a. s., Pardubice a První brněnská strojírna Velká Bíteš, a. s., nezajistily financování a realizaci projektu v souladu s rozpočtem a harmonogramem stanoveným MPO v Podmínkách a neinformovaly CzechInvest o změnách projektu formou předložení návrhu změny Podmínek;
- Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, v rozporu s Podmínkami čerpal na uznatelné náklady projektu dotaci i z jiné rozpočtové kapitoly;
- POLABSKÉ MLÉKÁRNY a. s., Poděbrady, a TKZ Polná, spol. s r. o., nesplnily závazné ukazatele přidané hodnoty stanovené pro rok 2006 Podmínkami.

3. Účetnictví

V oblasti vedení účetnictví bylo u konečných uživatelů zjištěno, že

- TKZ Polná, spol. s r. o., Aroma Praha, a. s., a Opravy a kovovýroba Záchlumí a. s. (k 31. prosinci 2005 byla tato a. s. zrušena bez likvidace a převedena do OSONA holding, a. s., Plzeň) porušily zákon o účetnictví tím, že nevedly v rámci dotovaných projektů správné účetnictví o majetku v celkové pořizovací ceně 2 083 tis. Kč a o nákladech v celkové výši 2 977 tis. Kč. Zaúčtovaly pořízení majetku do nesprávného účetního období, ocenily majetek nesprávnou pořizovací cenou a zaúčtovaly fakturované náklady v nesprávné výši, na nesprávný účet nebo na základě neprůkazných účetních dokladů;
- Opravy a kovovýroba Záchlumí a. s. porušila Podmínky nezavedením analytického účetnictví souvisejícího s dotovaným projektem.

V.

Shrnutí a vyhodnocení

Kontroly u MPO byl podroben výkon funkce řídicího orgánu a platební jednotky se zaměřením na úroveň programové přípravy a metodického řízení podpory a systémů financování, kontroly monitorování a vyhodnocení OPMP.

Kontroly u agentury CzechInvest, která je v rámci OPMP u šesti programů zprostředkujícím subjektem, byla podrobena úroveň implementačního procesu a systémů monitorování a kontroly realizace projektů. Činnost ověřil NKÚ na vybraném vzorku 42 projektů s přiznanou částkou dotace cca 850 706 tis. Kč, což představuje 8,9 % z celkové alokace OPMP na léta 2004 až 2006.

U vybraných konečných uživatelů podpory bylo kontrolováno dodržování právních předpisů a pravidel MPO při financování a realizaci podpořených projektů.

- Při kontrole výkonu funkce řídicího orgánu a platební jednotky bylo zjištěno, že
 - MPO při stanovení pravidel způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované ze SF nepostupovalo v souladu s právním předpisem Společenství a neposkytlo tato pravidla jednotně všem konečným uživatelům;
 - čerpání prostředků SF zpomaluje administrativně náročný systém implementace OPMP;
 - MPO jako řídicí orgán odpovědný za efektivnost a správnost řízení OPMP nevyhodnocovalo důvod časové náročnosti implementačního procesu;
 - MPO vykazovaný pokrok v plnění monitorovacích ukazatelů OPMP nevyovídá objektivně o výkonnosti tohoto programu.

Dále bylo zjištěno, že MPO v rámci technické pomoci OPMP vynaložilo neopodstatněně částku 2 121 tis. Kč na realizaci dvou výzkumných projektů, které nepřinesly patřičný efekt.

- Při kontrole u zprostředkujícího subjektu bylo zjištěno, že CzechInvest
 - nedodržel předepsané pracovní postupy stanovené v platných pravidlech MPO;
 - nepostupoval u zakázek technické pomoci v souladu s usnesením vlády a pravidly MPO pro hospodaření s rozpočtovými prostředky.
- Při kontrole u konečných uživatelů byly v některých případech zjištěny nedostatky v oblasti:
 - zadávání veřejných zakázek,
 - financování a realizace projektů,
 - vedení účetnictví.